

Kdo bo plačal — nemški poduk?

Ko se je vsled ukazov deželnega šolskega sveta od lanskega leta začela na vse kriplje vrvati nemščina v naše ljudske šole, dvignila se je cela vrsta vrlih narodnih slovenskih občin, zahtevajoč, da mora v šolah za slov. otroke slovenščina imeti prvo mesto, ter da se nemščina naj nči le v tolikej meri, kakor to zdrava pamet in postave dopuščajo, toraj tako, da ne bo na škodo drugemu poduku. To je gospodom v Gradci, kateri hlepijo po tem, da bi nas Slovence čem prej vse stlačili v nemški koš, silno neljubo zaongavilo v nos. Dali bi Bog vé kaj, ko bi mogli te občine premotiti, da bi odstopile od svojega sklepa in preklicale svoje prošnje. To se lahko umeje.

Posebno g. dr. Wagner, doma doli v Brežicah, se je mnogo trudil, da bi pregovoril občinske odbornike, naj mu podpišejo tak preklic. Da bi jih k temu pregovoril, pravil je zbranim odbornikom:

„Glejte, jaz sem od namestnije semkaj poslan. Zadnjikrat ste se podpisali za slovensko šolo: samo tega niste prav razumeli, kar ste podpisali; v prošnji se reče: nemški jezik pa naj ostane naprej kot neobligatni predmet za one otroke, katerih postavni zastopniki (starši, varuhi) to želijo. Kdo bo pa ta poduk iz nemščine plačal? Moral se bo nastaviti in posebej plačati učitelj za nemščino. To bi morali Vi plačati. Kako pa pride ubogi kmet k temu, da bo še za poduk v nemščini posebej plačeval? Gotovo je toraj boljše, če ostane vse, kakor dozda, ko se nemščina uči brezplačno.“

Na take besede so se, se vé, da nekateri odborniki preplašili, in so podpisali dr. Wagnerju, kar je hotel, samo da se izognejo novemu plačilu.

No, kaj pa je na teh besedah g. dr. Wagnerja resničnega? Kdo bo plačal poduk iz nemščine, ako se ta goji na postaven in pameten način, kakor so to vse tiste občine zahtevale, ki so napravile na ministerstvo in deželni šolski svet vže omenjene prošnje?

Odgovor je kratek in se glasi: Nikdo!

Na spodnještajarskih šolah podučuje se sedaj nemščina več, kakor bi se po zdravej pameti in postavah smelo. Vprašamo tedaj, kedo pa plačuje sedaj ta nepostaven in nespameten poduk? Nikdo!

Kakor mora toraj učitelj nemški jezik podučevati sedaj brez posebne plače, ravno tako ga bode podučeval brez posebne plače, če se ta poduk uredi na postaven in pameten način.

Kakor ima sedaj deželni šolski svet oblast učiteljem zaukazati, da morajo brez vsake nagrade pouku v nemškem jeziku obračati vso svojo skrb, več, kakor kateremu koli drugemu predmetu, ravno tako bo imel deželni šolski

svet oblast zaukazati, da bode učitelj zanaprej gojil ta poduk v postavnih mejah tudi brezplačno.

V Šmarju, v Št. Lorencu, v Slov. goricah, pri Št. Andreju v Leskovcu, pri Št. Marku niže Ptuja, se sedaj nemščina podučuje vsled ministerskih naredeb vže na postaven in pameten način, pa ni treba za ta poduk v nemščini nikomur nič plačati. —

Če bi toraj sopet kak gospod prišel h kateri občini, pa bi pravil: Kaj ste to sklenili zoper nemščino, kdo bo pa plačal za poduk v nemškem jeziku, podpišite preklic svoje prošnje, tedaj naj mu odgovorijo možje odborniki: „Nič, se ne trudite, gospod; mi ostanemo pri svojem sklepu; ako vprašate, kdo bo plačal ta poduk v nemškem jeziku, moramo Vas potolažiti, rekoč: Mi na vsak način ne!“ I. D.

Gospodarske stvari.

Nekaj o ovsu.

Da ima oves še primerno ceno, to znamo vsi in cena mu ostane skorej vselej enaka. Kedar pa je čas vojske, tedaj mu poskoči cena še bolj in srečen, kdor ga ima več na prodajo. Odkod pač to prihaja? — Od njegove rabe; naša dežela ima precej konj in pri c. kr. armadi jih je tudi in precej veliko število še jih imajo po mestih — tem pa se polaga oves, nekaj za to, ker ni treba za-nj velike shrambe, nekaj pa za to in menimo, da najbolj za to, ker ga konju ni treba veliko in vendar se obdrži v svoji moči.

Tudi svinjam se polaga oves in pri njem se počuti naša ščetinjad tem bolje, čem več ga dobode v podobi zameti. Tem bolj se čudimo pri tem, da se seje ovsa, izlasti na polji le malo, po gorah se ga sicer seje več in tam stori tudi prav po obilem in je veliko težji od ovsa, ki vzraste na ravnem polji. Po naših mistih pa se ga seje še tudi po gorah premalo.

Oves zasluži, da se bolj čišla, kakor se čišla pri nas dosehmalo. Oves namreč ni samo za živino dobra klaja, ampak daje tudi ljudem — dobro hrano. Ovsena moka in močnik iz nje ne zasluži, da ga človek zaničuje in tudi ovsenjak ni za to, da je sram človeka djati ga pod zobé. Kje kedaj ni bilo tako in tudi po drugih krajih ima ovsenjak svoje poštenje.

Ako se gleda na to, koliko je redilnih snovi v ovseni moki, čudi se človek v resnici, zakaj da prihaja tako malo ovsenjak na mizo ljudi. Nobeno žito ne daje redilnih moči v toliki meri, kakor ga je ravno v ovseni moki. Učeni možje trdijo celo, da redi oves prav tako, kakor meso, če še ne bolje. V mesu je poprek 15 % beljakovine — snovi, ki redi človeka, v ovsenem